

Spis treści

Wstęp	5
1. Istota kreatywności w świetle literatury przedmiotu	10
1.1. Pojęcie i cechy twórczości w ujęciu historycznym	10
1.2. Aktywność twórcza jako wartość	14
1.3. Stymulacja kreatywności a proces twórczy	18
1.4. Aspekty procesu twórczego	22
1.4.1. Twórczość jako myślenie dywergencyjne	26
1.4.2. Proces twórczy jako rozwiązywanie problemów	30
1.4.3. Twórczość jako proces intelektualny	33
2. Personalistyczny wymiar twórczości	37
2.1. Twórczość w wybranych koncepcjach psychologów humanistycznych	37
2.1.1. Twórcze wybory rozwoju według Erika H. Eriksona	41
2.2. Kreatywność jako cecha osobowości	44
2.3. Charakterystyka twórczej osobowości dzieci	47
2.3.1. Twórczość jako zespół zdolności	48
2.3.2. Rozwój inteligencji dzieci	54
2.4. Twórczość jako postawa	58
2.5. Pomiar kreatywności	60
3. Problem rozwoju twórczości werbalnej dzieci w literaturze pedagogicznej, psychologicznej i językoznawstwie	62
3.1. Funkcje języka i akty mowy	63
3.2. Poglądy wybitnych pedagogów na możliwości rozwojowe człowieka i kreatywność	68
3.3. Twórczość werbalna uczniów w psychologii i językoznawstwie	69
3.4. Problem aktywności językowej dzieci w naukach pedagogicznych	72
3.5. Psychologiczne podstawy i uwarunkowania rozwoju twórczości językowej	79
3.5.1. Teorie rozwoju mowy	79
3.5.2. Psychofizjologiczne determinanty rozwoju twórczości	81
3.6. Proces kształtowania mowy dziecka	83
3.7. Społeczno-kulturowy aspekt rozwoju mowy	86
4. Nauczanie stymulujące rozwój dyspozycji twórczych uczniów	90
4.1. Ekspresja językowa uczniów według koncepcji pedagogicznej Celestyna Freineta	91
4.2. Metoda synektyczna a twórcza aktywność uczniów	99
4.2.1. Strategie synektyczne w edukacji	102
5. Procedura badań nad kreatywnością językową uczniów w edukacji wczesnoszkolnej	105
5.1. Problematyka badań	105
5.2. Cel badań, hipotezy	107
5.3. Metody, narzędzia i techniki badawcze	108
5.4. Organizacja i przebieg badań	110
5.5. Charakterystyka badanej grupy i środowiska	112
6. Kreatywność językowa dzieci w stosowanych badaniach i programach	115
6.1. Aktywność językowa uczniów w programach nauczania	115
6.2. Program zadań twórczych dla klas eksperymentalnych	117

6.3 Stymulacja twórczości językowej uczniów w klasach eksperymentalnych z wykorzystaniem analogii i metafor	120
6.4. Inspirowanie kreatywności językowej uczniów w procesie komponowania wypowiedzi	126
6.4.1. Struktura jednostki metodycznej zajęć twórczych.....	127
6.5. Kryteria i pomiar zadań twórczych	135
7. Analiza i interpretacja wyników badań nad kreatywnością językową uczniów.....	140
7.1. Rezultaty osiągnięć w zakresie płynności słownej	146
7.2. Płynność i giętkość skojarzeniowa badanych uczniów	149
7.3. Klętki badań nad płynnością ekspresyjną	160
7.4. Płynność i giętkość ideacyjna na podstawie Testu Niezwykłych Zastosowań	163
7.5. Płynność i giętkość antycypacyjna	166
7.5.1. Podsumowanie	171
7.6. Wyniki badań zaprezentowane w formie wykresów	171
8. Twórcza ekspresja językowa uczniów.....	185
8.1. Ilościowe wyniki badań	186
8.2. Jakościowe wyniki badań nad twórczością werbalną dzieci	190
8.3. „1 ezykowe środki obrazowania treści wypowiedzi	200
8.4. Leksykalne środki stylistyczne.....	201
8.4.1. Onomatopeje	203
8.4.2. Neologizmy dziecięce.....	204
8.4.3. Prozaizmy i słownictwo potoczne	207
8.5. Związki frazeologiczne.....	208
8.6. Tropi stylistyczne.....	212
8.6.1. Porównania	212
8.6.2. Kpiu-ty	214
8.6.3. Metafory	217
8.7. Myślenie metaforyczne dzieci	233
8.8. Metafory własne uczniów.....	234
8.9. Biedy językowe uczniów.....	239
8.9.1. Błędy słownikowe	239
8.9.2. Błędy gramatyczne i stylistyczne.....	240
8.9.3. Błędy frazeologiczne	241
8.9.4. Biedy składniowe	242
9. Wnioski i uogólnienia.....	245
Abstract	252
Bibliografia	253
Aneks	267
Spis rysunków, tabel i wykresów.....	315